

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

w sprawie **T. F.**

o czyn z art. 212 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 216 § 1 i 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 5 kwietnia 2024 r.,

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt IV Ka 2068/22

uchylający wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie

z dnia 26 września 2022 r., sygn. akt II K 1381/21/K

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić skargę;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania skargowego obciążyć oskarżonego.**

UZASADNIENIE

Prywatnym aktem oskarżenia A. (obecnie T.) F. została oskarżona o to, że: w okresie od dnia 1 maja 2021 roku do dnia 19 września 2021 roku, opublikowała w mediach społecznościowych szereg wpisów (tekstów), w których wielokrotnie używała w odniesieniu do M. G. obelżywych określeń „TERF” oraz „moralne dno” (a także, iż w moralne dno [M. G.] puka od spodu), a w odniesieniu do publikacji

naukowych i popularnonaukowych jej autorstwa określić „wysryw” oraz „pierdolenie”, a także „teksty ociekające nienawiścią wobec osób trans” i „apologetyka gwałtów”, jak również pomówiła M. G. o to, że jest „transfobem”, „transfobiczną wykładowczynią”, autorem artykułów zawierających „mowę nienawiści” oraz zajmuje się „donoszeniem na transpłciowych studentów” oraz jest „apologetką gwałtów”, co publicznie ubliżało M. G. i mogło narazić ją na utratę zaufania potrzebnego do prowadzenia działalności naukowej oraz pracownika akademickiego, tj. o popełnienie czynu zabronionego stypizowanego w art. 212 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 216 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 22 września 2022 r., sygn. akt II K 1381/21/K, Sąd Rejonowy dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie uznał oskarżonego za winnego tego, że:

1. w okresie od 11 maja 2021 roku do 19 września 2021 roku w K. działając w podobny sposób i przy wykorzystaniu takiej samej sposobności zamieścił na portalach „[...]” i „[...]” szereg wpisów odnoszących się do publikacji M. G. stwierdzając że cyt.: „ociekają nienawiścią wobec osób trans”, stanowią cyt.: „apologetykę gwałtów”, „wysryw”, „pierdolenie”, oraz że ich autorka, tj. M. G. jest cyt.: „transfobem”, „transfobiczną wykładowczynią”, „moralnym dnem”, a jej artykuły cyt.: „ociekają nienawiścią”, a ona sama zajmuje się donoszeniem na transpłciowych studentów, czym naraził pokrzywdzoną na utratę zaufania niezbędnego dla prowadzonej przez nią pracy naukowej w tym pracy w charakterze wykładowcy akademickiego, co stanowi ciąg występków z art. 212 § 2 k.k. i z to na mocy art. 212 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 91 §1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 4 (czterech) miesięcy ograniczenia wolności zobowiązując oskarżonego do wykonywania w tym okresie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin w stosunku miesięcznym;
2. na mocy art. 72 §1 pkt 2 k.k. zobowiązał oskarżonego do przeproszenia pokrzywdzonej M. G. - na piśmie w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia.

Wyrok zawierał również rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionych od powyższego orzeczenia przez

obrońcę i pełnomocnika oskarżycielki prywatnej Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt IV Ka 2068/22, „na zasadzie art. 440 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie do ponownego rozpoznania”

Od powyższego wyroku kasatoryjnego skargę wywiódł obrońca oskarżonego, który zaskarżył go w całości, zarzucając mu naruszenie art. 437 § 2 zd. I w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. polegające na uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, podczas gdy w przedmiotowej sprawie zaistniała konieczność uchylenia zaskarżonego rozstrzygnięcia i umorzenia postępowania:

1. „w realiach sprawy zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza, o której mowa w treści art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., do której doszło w konsekwencji wadliwego przyjęcia, iż oskarżycielka prywatna jest osobą bezpośrednio pokrzywdzoną wpisami oskarżonego, odnoszącymi się do jej publikacji i artykułów, stwierdzającymi, iż jej publikacje cyt.: „ociekają nienawiścią wobec osób trans”, stanowią cyt.: „apologetykę gwałtów”, „wysryw”, „pierdolenie”, (...), jej artykuły zaś cyt.: „ociekają nienawiścią”, podczas gdy wskazane wypowiedzi skierowane były nie wobec Oskarżycielki prywatnej, lecz wobec Jej publikacji i artykułów, co zaś w konsekwencji wskazuje, iż nie posiada ona przymiotu bezpośredniości pokrzywdzenia w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k. i art. 59 k.p.k., co skutkuje zaistnieniem po jej stronie braku skargi uprawnionego [bezpośredniego] oskarżyciela;
2. w realiach sprawy wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza, o której mowa w treści art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., do której doszło w konsekwencji uchylenia wyroku Sądu I instancji przez Sąd Odwoławczy i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania z równoczesnym pominięciem w pierwszej kolejności uchylenia wyroku Sądu I instancji z urzędu i umorzenia postępowania w sprawie czynów określonych na s. 1 prywatnego aktu oskarżenia (k. I, dalej „PAO”), tj. używania w odniesieniu do M. G. obelżywych określeń

„TERF”, „moralne dno”, „moralne dno (M. G.) puka od spodu”, w odniesieniu do publikacji naukowych i popularnonaukowych jej autorstwa określił „wysryw”, „pierdolenie”, a także „teksty ociekające nienawiścią do osób trans” i „apolegetyka gwałtów”, określonych jako występki z art. 216 § 1 i 2 k.k., jako iż sporządzający, podpisujący i popierający oskarżycielkę prywatną adwokat A. G. nie był umocowany do działania w jej imieniu w sprawie o przestępstwo z art. 216 § 1 i 2 k.k., co skutkowało zaistnieniem w realiach sprawy braku skargi uprawnionego oskarżyciela.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga okazała się bezzasadna.

Na wstępie należy wskazać, że przestępstwo zniesławienia z art. 212 § 1 k.k. popełnia ten, kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej **o takie postępowanie** (podkreślenie SN) lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Pod pojęciem „postępowania” należy rozumieć „zachowanie określonego podmiotu” (zob. J. Raglewski [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część II. Komentarz do art. art. 212-277d*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2017, s. 35). Bez wątplenia zatem pisanie artykułów, czy innych opracowań jest postępowaniem. Zniesławienie może więc przybrać postać pomówienia o napisanie artykułów (innych opracowań) o określonej treści. I taki stan rzeczy zaistniał w przedmiotowej sprawie, co wynika zarówno z treści zarzutu aktu oskarżenia, jak i argumentacji przywołanej na jego poparcie w uzasadnieniu tego pisma procesowego. W uzasadnieniu skargi zasadniczej wskazywano wszak, że zachowanie oskarżonego miało polegać m.in. na używaniu w poście na Facebooku następujących określeń: „autorka ociekających nienawiścią wobec osób trans artykułów”, „wypowiada transfobiczne wysrywy”. Ponadto w zarzucie aktu oskarżenia jako zniesławiające i znieważające wymieniono również epitety, którymi oskarżony miał określać pokrzywdzoną bez eksponowania związku z jej publikacjami (m.in. „moralne dno”, „transfob”, „transfobiczna wykładowczyni”). W tej

sytuacji twierdzenie autora skargi, iż M. G. nie można uznać za pokrzywdzoną (w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k. w zw. 59 k.p.k.) czynem zarzuconym aktem oskarżenia, należy uznać za zdecydowanie nietrafne.

Odnosząc się natomiast do zarzutu podniesionego w punkcie 2 skargi wyeksponować trzeba, że pełnomocnictwo udzielone przez M. G. adwokatowi A. G., które zostało dołączone do aktu oskarżenia, brzmiało: „Ja niżej podpisana, M. G., niniejszym udzielam pełnomocnictwa (...) do działania w moim imieniu we wszystkich sprawach i postępowaniach związanych z naruszeniem moich dóbr osobistych lub zniesławieniem”. Odczytywanie treści ww. pełnomocnictwa zgodnie z regułą interpretacyjną z art. 118 § 1 k.p.k., która odnosi się do czynności procesowych tak stron, jak i ich fachowych przedstawicieli, a nawet organów procesowych, nie pozostawia wątpliwości, że w ww. pełnomocnictwo obejmowało upoważnienie ww. adwokata do skierowania do sądu aktu oskarżenia w sprawie o czyn wyczerpujący, zdaniem oskarżyciela, zarówno znamiona z art. 212 § 1 2 k.k., jak i art. 216 § 1 i 2 k.k. Cześć człowieka, będąca przedmiotem ochrony tak przepisów art. 212 § 1 i 2 k.k. (część zewnętrzna, (przedmiotowa)), jak i przepisów art. 216 § 1 i 2 k.k. (część wewnętrzna (podmiotowa), czyli godność)) jest wszak dobrem osobistym (art. 23 k.c.), które wbrew temu co twierdzi skarżący, podlega również karnoprawnej ochronie. I na tej zatem płaszczyźnie zarzut oparty na tezie, że w badanym postępowaniu doszło do bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. z uwagi na brak skargi uprawnionego oskarżyciela, musi być uznany za chybiony.

Powyższy wywód prowadzi do konkluzji, że brak było podstaw do wzruszenia zaskarżonego wyroku w postępowaniu skargowym, co w konsekwencji musiało skutkować oddaleniem skargi (art. 539e § 2 k.p.k.) i obciążeniem oskarżonego kosztami sądowymi zainicjowanego nią postępowania.

[PGW]

[ms]

